

โครงการจัดประชุมเรื่อง “ยกวางแผนบูรณาการพัฒนาพื้นที่สูงในกลุ่มน้ำก และโขง”

ในวันพุธ ที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมทิพย์วารี โรงแรมเชียงใหม่แกรนด์วิว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

๑. หลักการและเหตุผล

ด้วยสำนักแผนงานและสารสนเทศได้ดำเนินงานโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนบูรณาการในพื้นที่สูง กลุ่มน้ำก และโขง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทบทวนแผนพัฒนาพื้นที่สูงในกลุ่มน้ำก และโขง ที่ผ่านมา และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมา ทั้งจากโครงการหลวง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สูงกลุ่มเป้าหมายในกลุ่มน้ำก และโขง ในมิติต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่จะมีส่วนต่อการพัฒนาในชุมชนบนพื้นที่สูง และเพื่อจัดทำแผนบูรณาการพัฒนาพื้นที่สูงของพื้นที่สูงกลุ่มเป้าหมายในกลุ่มน้ำก และโขง ทั้งในระยะสั้น ปานกลาง และระยะยาว โดยมีเป้าหมายการพัฒนาอย่างสมดุล ระหว่างคนและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ และลุ่มน้ำได้อย่างยั่งยืน มีความสามารถปรับตัวกับบริบทโลกทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

ลุ่มน้ำกมีพื้นที่ทั้งหมด ๗,๑๗๘ ตารางกิโลเมตร หรือ ๔,๔๘๖,๒๔๕.๔๐ ไร่ มีพื้นที่อยู่ใน ๒ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงรายและเชียงใหม่ ลุ่มน้ำก แบ่งออกเป็น ๔ ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ลุ่มน้ำกตอนล่าง น้ำแม่ฝาง น้ำแม่ลาว น้ำแม่สรวย พื้นที่สูงในกลุ่มน้ำก มีพื้นที่ ๕,๐๓๐ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓,๑๔๓,๗๗๔.๖๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๐๘ ของพื้นที่ลุ่มน้ำกทั้งหมด มีกลุ่มบ้านบนพื้นที่สูง ๓๘๑ กลุ่มบ้าน จำนวน ๑๖,๖๙๗ ครัวเรือน มีความหนาแน่นของครัวเรือนในพื้นที่ลุ่มน้ำกเท่ากับ ๓.๓๒ ครัวเรือนต่อตารางกิโลเมตร มีประชากร ๖๙,๔๒๒ คน ชาย ๓๕,๐๖๐ คน หญิง ๓๔,๓๖๒ คน มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๖ คนต่อครัวเรือน มีความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ ๑๓.๘๑ คนต่อตารางกิโลเมตร ลุ่มน้ำกตอนล่างมีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด รองลงมาคือลุ่มน้ำแม่สรวย ลุ่มน้ำแม่ฝาง และลุ่มน้ำน้ำแม่ลาว ตามลำดับ ลุ่มน้ำกมีกลุ่มชาติพันธุ์มุเซอ (ลาหู่) มากที่สุดร้อยละ ๔๕.๑๔ รองลงมาเป็นอีโก้ ร้อยละ ๑๘.๓๗ และ ไทยพื้นราบ ร้อยละ ๘.๙๒

ลุ่มน้ำโขง มีพื้นที่ทั้งหมด ๕๗,๒๓๙.๑๗ ตารางกิโลเมตรหรือ ๓๕,๗๗๔,๔๘๑.๔๐ ไร่ มีพื้นที่อยู่ในจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ พะเยา เลย หนองคาย หนองบัวลำภู อุดรธานี สกลนคร นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี แบ่งออกเป็น ๓๗ ลุ่มน้ำสาขา ซึ่งในรายงานนี้ทำการศึกษาลุ่มน้ำโขงตอนบน จำนวน ๘ ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ลุ่มน้ำแม่จัน แม่น้ำโขงตอนบน แม่น้ำโขงส่วนที่ ๒ แม่น้ำพุง แม่น้ำอิง ตอนกลาง แม่น้ำอิงตอนบน แม่น้ำอิงตอนล่าง และลุ่มน้ำแม่ลาว บริเวณจังหวัดเชียงราย และพะเยา มีพื้นที่ ๑๐,๑๑๖.๓๕ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๐,๑๑๖,๓๔๗,๙๒๕.๖๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๖๗ ของพื้นที่ลุ่มน้ำโขงทั้งหมด พื้นที่สูงมีพื้นที่ ๑,๔๑๕.๐๑ ตารางกิโลเมตร หรือ ๒,๒๖๔,๐๑๕.๙๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๘๑ ของพื้นที่ศึกษา มีกลุ่มบ้านบนพื้นที่สูง ๒๖๕ กลุ่มบ้าน จำนวน ๑๖,๐๒๐ ครัวเรือน มีความหนาแน่นของครัวเรือนในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง เท่ากับ ๒.๓๔ ครัวเรือนต่อตารางกิโลเมตร มีประชากร ๗๘,๒๐๙ คน ชาย ๓๙,๑๔๖ คน หญิง ๓๙,๐๖๓ คน มีค่าเฉลี่ย ๕.๓๖ คนต่อครัวเรือน มีความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ ๑๑.๔๓ คนต่อตารางกิโลเมตร ลุ่มน้ำโขงส่วนที่ ๒ มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด รองลงมาคือลุ่มน้ำโขงตอนบน และลุ่มน้ำแม่จันตามลำดับ ลุ่มน้ำโขงมีกลุ่มชาติพันธุ์อีโก้มากที่สุดร้อยละ ๓๒.๔๕ รองลงมาเป็นมุเซอ (ลาหู่) ร้อยละ ๑๕.๐๙ และ ม้ง ร้อยละ ๑๗.๗๔

อย่างไรก็ตามสถานการณ์ที่ผ่านมา พื้นที่สูงของกลุ่มน้ำภาคเหนือตอนบน ประสบปัญหาในหลายพื้นที่ด้วยสาเหตุมาจากการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรที่ดินที่ไม่ถูกต้องซึ่งส่วนใหญ่มีความสูงชัน ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลายเพื่อทำพื้นที่เกษตรกรรมทำให้สภาพพื้นที่สูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบนิเวศน์บนพื้นที่สูงเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำที่มีการจัดการไม่ดีพอ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชนบนพื้นที่สูง นอกจากนี้การดำเนินงานพัฒนาบนพื้นที่สูงระยะที่ผ่านมาของหน่วยงานของรัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ยังขาดการบูรณาการด้านปฏิบัติงานและความร่วมมือที่เป็นระบบที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่สูงของกลุ่มน้ำ รวมทั้งขาดการเชื่อมโยงการใช้ฐานความรู้และบทเรียนของโครงการหลวงและโครงการพระราชดำริต่างๆ อย่างเหมาะสม จึงทำให้การพัฒนาไม่เชื่อมโยงกันเป็นแผนบูรณาการที่ยึดพื้นที่ลุ่มน้ำเป็นเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน และไม่สามารถแก้ไขปัญหาในพื้นที่ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความมั่นคงในการดำเนินชีวิตได้อย่างยั่งยืน ทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สูง

จากการดำเนินการจัดทำโครงการตั้งแต่เดือน กันยายน ๒๕๕๔ จนถึงขณะนี้ กันยายน ๒๕๕๕ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ได้ดำเนินการขั้นตอนการจัดแผนบูรณาการฯ ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ ๑ การทบทวนและประเมินผลนโยบาย และแผนการพัฒนาพื้นที่สูงในกลุ่มน้ำกก และโขง รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมา ทั้งจากโครงการหลวง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการของหน่วยงานภาครัฐ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สูงในกลุ่มน้ำกก และโขง ได้แก่ จัดเก็บข้อมูลภาคสนามทั้งในระดับครัวเรือนและผู้แทนหน่วยงาน ๗ ชุมชน รวม ๓๕ ชุด การจัดประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับชุมชนตัวแทนรายลุ่มน้ำสาขา จำนวน ๓ ครั้ง มีผู้เข้าร่วม ๑๐๘ คน ในประเด็นที่เกี่ยวกับปัญหาผลกระทบ และศักยภาพ โอกาส และแนวทางในการพัฒนา รวมทั้งผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนาพื้นที่สูงและชุมชนพื้นที่ราบในประเด็นสำคัญต่างๆ และวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการจัดทำแผนบูรณาการฯ

ขั้นตอนที่ ๓ การยกร่างแผนบูรณาการฯ มีขั้นตอนดังนี้

๓.๑ วิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อการประเมินสถานการณ์พัฒนาพื้นที่สูงในกลุ่มน้ำกก และโขงในปัจจุบัน และขีดความสามารถในการรองรับของทรัพยากรในพื้นที่ลุ่มน้ำ (Carrying capacity) ในการพัฒนาพร้อมทั้งจัดทำแบบจำลองสภาพการณ์ในอนาคตโดยจัดประชุมร่วมกับผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้อง

๓.๒ กำหนดประเด็นการพัฒนา และแนวทางการพัฒนา ตลอดจนลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนาของแผนบูรณาการฯ

๓.๓ กระบวนการ “ยกร่างแผนบูรณาการพัฒนาพื้นที่สูงในกลุ่มน้ำกก และโขง” ประกอบด้วย ผลการศึกษาบริบทพื้นที่สูงในกลุ่มน้ำกก และโขงที่ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ผลการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่สูง และข้อเสนอแนะของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการร่วมกันกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมายการพัฒนา ตลอดจนกำหนดแนวทางการพัฒนา และแผนงานที่สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน โดยจัดประชุมกลุ่มน้ำกก และโขง (การจัดประชุมครั้งนี้)

ดังนั้นเพื่อให้กระบวนการจัดทำ “ยกร่างแผนบูรณาการพัฒนาพื้นที่สูงในกลุ่มน้ำกก และโขง” ได้เกิดการบูรณาการทุกด้าน รวมทั้งมีการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาทั้งเชิงรุกและเชิงรับ และมุ่งส่งเสริมความสมดุลของการพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชากร ชุมชน และการเร่งรัดฟื้นฟูและอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติไปพร้อมๆ กัน ซึ่งประกอบด้วย (๑) การพัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม (ดิน น้ำและป่าไม้) (๒) การพัฒนาและบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำ (๓) การพัฒนาอาชีพ ของชุมชน (๔) การสร้างความเข้มแข็งและกระบวนการของชุมชนเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการ บำรุงรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรในลุ่มน้ำ และ (๕) การบริหารจัดการร่วมกันของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยผ่านการศึกษาระดับพื้นฐานของกระบวนการมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงกับทุกภาคส่วน และ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการผลักดันการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและมีการใช้ทรัพยากรของ รัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไปในอนาคตข้างหน้า จึงได้มีการจัดประชุม “ยกร่างแผนบูรณาการ พัฒนา พื้นที่สูงในลุ่มน้ำกก และโขง” ในครั้งนี้

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อนำเสนอผลการศึกษาของโครงการ ประกอบด้วย บริบทพื้นที่สูงในลุ่มน้ำกก และโขงที่ คลอบคลุมด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผลการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่สูง และข้อเสนอแนะของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ เพื่อระดมความคิดเห็นและร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายการพัฒนาของ แผนบูรณาการ พัฒนาพื้นที่สูงในลุ่มน้ำกก และโขงที่มุ่งเน้นการพัฒนาคน ชุมชน และการฟื้นฟูอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ

๒.๓ เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาของแผนบูรณาการ พัฒนาพื้นที่สูงในลุ่มน้ำกก และ โขง

๒.๔ เพื่อร่วมกันเสนอแนะแนวทางขับเคลื่อนแผนบูรณาการฯ ไปสู่การปฏิบัติต่อไป

๓. วิธีดำเนินการ

จัดประชุม “ยกร่างแผนบูรณาการ พัฒนาพื้นที่สูงในลุ่มน้ำกก และโขง” ครั้งนี้ ได้ดำเนินการ ๒ ส่วน ประกอบด้วย

๓.๑ การบรรยาย

๓.๑.๑ นำเสนอผลการศึกษา “สถานการณ์การพัฒนาพื้นที่สูงในพื้นที่ลุ่มน้ำกก และโขง” ประกอบด้วยหัวข้อ ด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผลการวิเคราะห์ศักยภาพ พื้นที่สูง และข้อเสนอแนะของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๑.๒ นำเสนอประเด็นระดมความคิดเห็น ได้แก่ วิสัยทัศน์ และเป้าหมายการพัฒนาของ แผนบูรณาการ พัฒนาพื้นที่สูงในลุ่มน้ำกก และโขง และแนวทางการพัฒนาแผนบูรณาการพื้นที่สูงในพื้นที่ลุ่ม น้ำกก และโขง

๓.๒ การระดมความคิดเห็นจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๓.๒.๑ เพื่อกำหนด “วิสัยทัศน์” และเป้าหมายการพัฒนาของแผนบูรณาการ พัฒนาพื้นที่ สูงในลุ่มน้ำกก และโขง

๓.๒.๒ เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาของแผนบูรณาการ พัฒนาพื้นที่สูงใน ลุ่มน้ำกก และโขง และเสนอแนะแนวทางขับเคลื่อนแผนบูรณาการฯ ไปสู่การปฏิบัติต่อไป

๔. สถานที่ดำเนินการ

ณ ห้องประชุมทิพย์วารี โรงแรมเชียงใหม่แกรนด์วิว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

๕. กำหนดวันประชุมสัมมนาในพื้นที่ลุ่มน้ำกก และโขง

วันพุธ ที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๕

๖. ผู้เข้าร่วมประชุม

เจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

จำนวน ๓๐ คน

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๗.๑ ข้อมูลจากการศึกษาได้รับการปรับปรุงให้สมบูรณ์และเชื่อมโยงกับแผนบูรณาการพัฒนาระบบนิเวศในพื้นที่ลุ่มน้ำกก และโขงเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับศักยภาพของชุมชนบนพื้นที่สูงในพื้นที่ลุ่มน้ำกก และโขง

๗.๒ ประกอบการจัดทำ (ร่าง) แผนบูรณาการพัฒนาระบบนิเวศในพื้นที่สูงในพื้นที่ลุ่มน้ำกก และโขงซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ เป้าหมายการพัฒนา และแนวทางของการพัฒนา ได้เกิดการบูรณาการทุกมิติร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งส่งเสริมความสมดุลของการพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชากร ชุมชน และการเร่งรัดฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไปพร้อมๆ กัน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางดำเนินงานของทุกส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ในการดำเนินงานร่วมกันต่อไปในอนาคตข้างหน้า

กำหนดการประชุม
เรื่อง “ยกร่างแผนบูรณาการพัฒนาพื้นที่สูงในลุ่มน้ำกก และโขง”
ในวันพุธ ที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมทิพย์วารี โรงแรมเชียงใหม่แกรนด์วิว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น.	ลงทะเบียน
๐๙.๐๐-๐๙.๓๐ น.	นำเสนอ ● ความเป็นมาของโครงการ วัตถุประสงค์โครงการ และกระบวนการจัดทำแผนบูรณาการ ฯ● นำเสนอผลการศึกษา “สถานการณ์การพัฒนาพื้นที่สูงในพื้นที่ลุ่มน้ำกก และโขง” ประกอบด้วยประเด็นด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผลการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่สูง และข้อเสนอแนะของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
โดย นายอินทร มาสุวรรณ
ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและสารสนเทศ
๑๙.๓๐-๑๐.๐๐ น.	นำเสนอแผนบูรณาการพัฒนาพื้นที่สูงในลุ่มน้ำกกและโขง (ภาพรวม)
๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น.	พิจารณาและเสนอแนะ ประเด็นการพัฒนา และแนวทางการพัฒนาแผนบูรณาการพื้นที่สูงในพื้นที่ลุ่มน้ำกก (พื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงวาวี) ดังนี้ ● ด้านเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน● ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ฯ● ด้านการบูรณาการแผนการดำเนินงาน
๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐-๑๕.๓๐ น.	พิจารณาและเสนอแนะ ประเด็นการพัฒนา และแนวทางการพัฒนาแผนบูรณาการพื้นที่สูงในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (พื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง) ดังนี้ ● ด้านเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน● ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ฯ● ด้านการบูรณาการแผนการดำเนินงาน

หมายเหตุ รับประทานอาหารว่างในห้องประชุม เวลา ๑๐.๓๐ น. และเวลา ๑๔.๓๐ น.